




Manifest:

EEN VACCINATIESTELSEL VOOR VOLWASSENEN? EEN GEZAMENLIJKE OPDRACHT!

November 2024



● de nederlandse
* **immunisatie**
● stichting



Infectieziekten zoals griep en corona, vormen nog altijd een ernstige bedreiging voor onze gezondheid. Vaccinaties zijn ons meest effectieve wapen tegen deze vijand. Toch blijven vaccinatiegraden onder volwassenen in Nederland achter. Dit manifest betoogt dat een beter georganiseerd en toegankelijk vaccinatiestelsel voor volwassenen cruciaal is om onze gezondheid te beschermen, de druk op onze zorg te verlichten en onze maatschappij veerkrachtiger te maken.

VACCINATIES VOOR VOLWASSENEN

Vaccinaties zijn onze beste verdediging tegen een scala aan ernstige infectieziekten. Voor volwassenen, vooral ouderen en mensen met een verminderde afweer, bieden vaccinaties cruciale bescherming tegen ziektes zoals griep, corona, pneumokokken, kinkhoest en gordelroos. Deze ziekten kunnen leiden tot ernstige complicaties, ziekenhuisopnames en zelfs overlijden. Door te vaccineren, kunnen we niet alleen onze eigen gezondheid beschermen, maar ook de druk op onze zorg verminderen.¹

Naast de directe gezondheidsvoordelen, heeft vaccineren ook een positieve impact op onze maatschappij. Vaccinaties dragen bij aan een productievere beroepsbevolking, gezondere mantelzorgers en helpen om uitbraken van ziekten te voorkomen. Uit recent onderzoek door het Office of Health Economics blijkt dat elke euro die we investeren in vaccinaties een rendement oplevert van 19 euro.²

Helaas is de vaccinatiegraad onder volwassenen in Nederland nog steeds te laag. Dit kan verschillende oorzaken hebben, zoals gebrek aan informatie, angst voor

bijwerkingen of misleidende berichten in de media.. Het is van groot belang dat we de voordelen van vaccinatie beter onder de aandacht brengen en zorgen voor een toegankelijk vaccinatiestelsel. Door te vaccineren tonen we niet alleen zorg voor onszelf, maar ook voor onze naasten en de hele gemeenschap.

Volwassenenvaccinatieprogramma's kunnen hun kosten meerdere keren terugverdienen.

19X 

Volwassenen vaccinaties kunnen **tot wel 19 keer hun oorspronkelijke investering aan de maatschappij terugverdienen**, wanneer hun aanzienlijke voordelen buiten het gezondheidszorgsysteem worden gemonetariseerd.

TEKORTKOMINGEN HUIDIG VACCINATIESTELSEL

Het huidige vaccinatiestelsel voor volwassenen in Nederland laat echter ernstige tekortkomingen zien, waardoor optimale bescherming met vaccinaties ontbreekt.

Voor kinderen bestaat het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) al vele jaren en worden vaccinaties door de jeugdarts en jeugdverpleegkundige op consultatiebureau's, de Centra voor Jeugd en Gezin en de GGD'en gegeven. De gefragmenteerde aanpak voor volwassenen vaccinaties, waarbij verschillende zorgverleners verantwoordelijk zijn voor verschillende vaccinaties, leidt tot verwarring bij mensen en bemoeilijkt een optimale vaccinatiedekking. De griep- en pneumokokkenprik wordt gezet bij de huisarts en de COVID-19 prik bij de GGD. Medisch specialisten adviseren hun patiënten met verminderde weerstand of bepaalde chronische aandoeningen ook bepaalde vaccinaties. Echter, er is veel onduidelijkheid door wie deze vaccinaties toegediend en gefinancierd moeten worden.

Deze versnippering heeft directe gevolgen voor de volksgezondheid.³ Een lage vaccinatiegraad verhoogt de kans op uitbraken van infectieziekten, met name bij kwetsbare groepen zoals ouderen en mensen met een verminderde afweer. Dit leidt niet alleen tot menselijk leed, maar ook tot aanzienlijke economische kosten door ziekenhuisopnames en verlies van productiviteit op de werkvloer.

De Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) heeft al in 2021 gewezen op de complexiteit van het systeem en de noodzaak van verandering.⁴

Inmiddels is in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) door het Rijksinstituut voor



Volksgezondheid en Milieu (RIVM), in samenwerking met GGD GHOR Nederland, een uitvoeringstoets uitgevoerd over het inrichten voor een nieuw vaccinatiestelsel voor volwassenen. De uitvoeringstoets toont aan dat de GGD'en over de expertise en de capaciteit beschikken om een centrale rol te spelen in een dergelijk systeem. Door de kennis en ervaring van de GGD'en te bundelen, kunnen we een efficiënte en patiëntgerichte vaccinatiezorg realiseren.⁵

Daarnaast is het van belang om de implementatie van adviezen van de Gezondheidsraad te versnellen. Positieve adviezen over nieuwe vaccinaties, zoals voor gordelroos en mogelijk RSV, moeten leiden tot snellere opname in het vaccinatieprogramma. Door de adviezen van de Gezondheidsraad sneller te implementeren, kunnen we de gezondheidswinst die vaccinaties bieden maximaliseren. Dit is niet alleen goed voor de individuele gezondheid, maar ook voor de maatschappij als geheel.

Een nieuw vaccinatiestelsel biedt dus tal van voordelen en is haalbaar. Door de expertise van de GGD'en te benutten, de adviezen van de Gezondheidsraad sneller te implementeren én een sterke samenwerking tussen overheid, zorgverleners en patiënten te bewerkstelligen, kunnen we een vaccinatiestelsel creëren dat voldoet aan de behoeften van alle Nederlanders.

Daar is echter wel structurele financiering voor nodig.

AANBEVELINGEN

In reactie op de oproep van de voormalige staatssecretaris van Ooijen om gezamenlijk te werken aan een verbeterd vaccinatiesysteem voor volwassenen, hebben wij een innovatieve aanpak gekozen. Tijdens onze 'Vaccinatie voor Volwassenen Hackathon' in september hebben we, samen met een aantal van onze coalitiepartners van 'Beneden Peil'⁶ bestaande uit zorgprofessionals, beleidsmakers, patiëntvertegenwoordigers en andere belanghebbenden, gezocht naar praktische oplossingen om de toegankelijkheid van aanbevolen vaccinaties te verbeteren, het vertrouwen in vaccinaties te laten terugkeren en draagvlak voor vaccinatieprogramma's te laten toenemen.

De resultaten van deze hackathon sluiten naadloos aan bij de conclusies van de recente uitvoeringstoets, die eveneens de noodzaak van een vernieuwd vaccinatiesysteem onderstreept. Gezien de toenemende bedreiging van infectieziekten en de noodzaak om de volksgezondheid te beschermen, is het van cruciaal belang om nu te handelen.

De volgende aanbevelingen, die voortvloeien uit de hackathon, bieden concrete en haalbare oplossingen om de vaccinatiedekking onder volwassenen te verbeteren. Deze aanbevelingen zullen het komende jaar verder door ons samen met onze coalitiepartners uitgewerkt worden.

1. Zet in op individuele medische preventie

Door in te zetten op individuele medische preventie kunnen we de gezondheid en zelfredzaamheid van ouderen en kwetsbare groepen aanzienlijk verbeteren. Zo stellen we een '**seniorrenbox**' voor. Een soort cadeaupakket voor iedere Nederlander die 60 jaar is geworden. Deze box is gevuld met tips & tools over gezond ouder worden, informatie over vaccineren, relevante vaccinaties per leeftijd, leefstijladviezen, wandelkaarten, en andere nuttige in-

formatie. De box kan bijdragen aan een proactieve houding ten aanzien van de eigen gezondheid. Daarnaast is het van belang om laagdrempelige **zorgcentra** te creëren waar ouderen en kwetsbare groepen terecht kunnen voor persoonlijk advies en vaccinaties. Deze centra, die een samenwerking zijn tussen de GGD en huisartsen, kunnen worden uitgebreid met activiteiten die de algemene gezondheid bevorderen, zoals valpreventie en leefstijladviezen.



2. Investeer in effectieve informatie en educatie

Om de vaccinatiebereidheid te verhogen, is gedegen voorlichting noodzakelijk. In plaats van uitsluitend op overheidscommunicatie te vertrouwen, moeten we inzetten op betrouwbare partners zoals huisartsen, apothekers, verpleegkundigen, medisch specialisten en patiëntenverenigingen. Deze professionals kunnen patiënten persoonlijk informeren over de voordelen van vaccinatie en hen begeleiden bij het maken van weloverwogen keuzes. Artsen kunnen hun patiënten tevens doorverwijzen naar een platform als **thuisarts.nl**, waar meer

gedetailleerde informatie beschikbaar is. Ook patiëntenverenigingen kunnen een belangrijke rol spelen door informatie over thuisarts.nl te verspreiden onder hun leden. Door het aanbieden van duidelijke en toegankelijke informatie in verschillende talen, kunnen we twijfels wegnemen en het vertrouwen in vaccinaties versterken.



3. Maak vaccinaties lokaal toegankelijk


Een duurzame verhoging van de vaccinatiegraad vereist een geïntegreerde aanpak op lokaal niveau. Door samen te werken met gemeenten, zorgverleners, lokale gemeenschappen en verenigingen, kunnen we laagdrempelige vaccinatiemogelijkheden creëren en de vaccinatiegraad verhogen.

Dit kan bijvoorbeeld door **mobiele vaccinatieteams** in te zetten, een lokale

start van het **prikseizoen 'vaccinajaar'** met vaccinatiedagen en activiteiten op centrale locaties en door samen te werken met lokale bedrijven en verenigingen om het bereik te vergroten. Door de vaccinatie in te bedden in de lokale context, kunnen we beter aansluiten bij de behoeften en zorgen van de lokale inwoners.

Door te investeren in educatie, communicatie en het betrekken van vertrouwensfiguren in de gemeenschap, kunnen we een cultuur creëren waarin vaccinatie wordt gezien als een essentieel onderdeel van de gezondheidszorg.





“EEN NIEUW VACCINATIESTELSEL VOOR VOLWASSENEN IS HARD NODIG EN HAALBAAR”

SAMENWERKING NODIG

De aanbevelingen uit de hackathon onderstrepen de noodzaak van een brede samenwerking om een succesvol vaccinatiestelsel voor volwassenen op te bouwen. Om draagvlak te creëren en het vertrouwen te herstellen, moeten we alle zeilen bijzetten. Van overheid tot zorgprofessionals, van maatschappelijke organisaties tot bedrijven: iedereen heeft een rol te spelen. Door samen te werken kunnen

we een geïntegreerde aanpak ontwikkelen die gericht is op het informeren, overtuigen en ondersteunen van de bevolking. Door samen op te trekken, kunnen we een omgeving creëren waarin vaccineren de norm wordt.

VRAGEN, SUGGESTIES?

Of verder van gedachten wisselen over dit manifest? Laat het ons weten en stuur een mail naar info@immunisatiestichting.nl

Referenties

1. GGD-GHOR Nederland (2024). Brief: Versterken preventie in het volgend kabinet.
2. Office of Health Economics (2024). The socio economic value of adult immunization programmes.
3. Vaccinologie Magazine (2023).
4. Raad Volksgezondheid & Samenleving (2021). Het vaccinatiestelsel in Nederland nader verkend.
5. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2024). Uitvoeringstoets Vaccinatiestelsel.
6. Vaccinatiegraad Beneden Peil? (2024). Brandbrief vaccinatiestelsel voor volwassenen.

COALITIEPARTIJEN BENEDEN PEIL



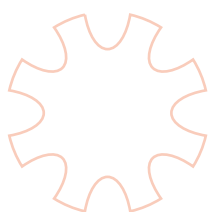
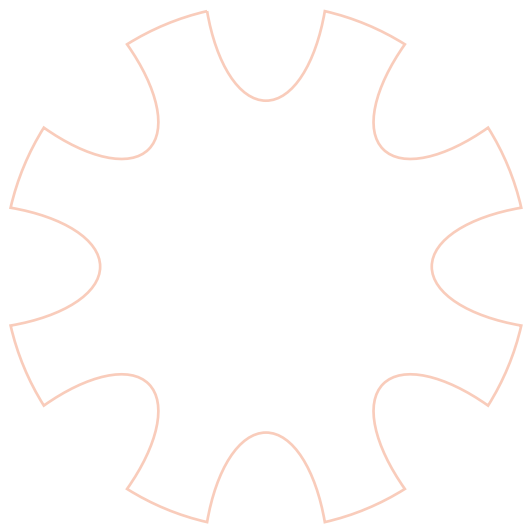
Over de Nederlandse Immunisatie Stichting (NIS)

De NIS zet zich in om bij te dragen aan de preventie en reductie van infectieziekten. En pleit voor de implementatie van wetenschappelijke aanbevelingen over vaccinaties via (social) media communicatie en door stakeholders, risicogroepen en onderzoekers te betrekken.

Vanuit deze missie richt de NIS zich de komende jaren op:

- **Vaccineren als preventieve maatregel voor alle leeftijden:** De NIS benadrukt het belang van vaccinatie voor mensen van alle leeftijden, van baby's tot ouderen. Vaccinaties bieden de beste bescherming tegen een groot aantal ernstige infectieziekten.
- **Een vaccinatiebeleid met duurzame aandacht voor volwassenenvaccinaties:** De NIS pleit al lange tijd voor een versterking van het vaccinatiebeleid voor volwassenen. Veel volwassenen zijn zich niet bewust van de noodzaak van bepaalde vaccinaties, terwijl deze juist cruciaal zijn voor hun gezondheid.
- **Een overheid die regie en verantwoordelijkheid neemt en dit deelt met partners in het zorgveld:** De NIS vindt dat de overheid een proactieve rol moet spelen in het bevorderen van vaccinatie. Door een duidelijke visie en voldoende financiering te bieden, kan de overheid samen met zorgverleners, patiëntenorganisaties en andere stakeholders werken aan een optimale vaccinatiedekking.

Door dit manifest te initiëren, wil de NIS bijdragen aan een samenleving waarin vaccinaties voor iedereen toegankelijk en vanzelfsprekend zijn. Een gezonde bevolking is immers een sterke bevolking.



● de nederlandse
* **immunisatie**
● stichting

De Nederlandse Immunisatie Stichting
Paladijnenweg 30
3813 DJ Amersfoort
info@immunisatiestichting.nl

